

Obsah

Události v EU:	Návrh normy Euro 7 pod tlakem kritiky. Změní se?	strana 2
Index prosperity Česka:	Trh práce v ČR: Brzdí nás nedostatek zkrácených úvazků a překážky v přijímání zahraničních pracovníků	strana 5
Drobnohled:	Inflace pokračuje v sestupu	strana 6
Téma:	K aktuálním aspektům regionálního rozvoje v EU a České republice	strana 7
EU dotace a financování:	Dotace pro rozvoj „udržitelného“ podnikání v praxi	strana 12

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise.

EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil
hlavní ekonom České spořitelny
+420 956 765 439, dnavratil@csas.cz

EU a sektorové analýzy:

Tomáš Kozelský
+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Tereza Hrtúsová
+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák
+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Poradenství a strukturální analýzy:

Petr Zahradník
+420 956 765 213, pzahradnik@csas.cz

Česká spořitelna, a.s.
Budějovická 1518/13b
140 00 Praha 4
<http://www.csas.cz/research>

Sledujte nás na **Twitteru**:

@Research_sporka

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou
Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz

EURACTIV.cz

Září 2023

Z aktuálního vydání Měsíčníku EU aktualit vybíráme:

Události v EU:

- **Národní plán obnovy: Česká vláda si půjčí 19,4 miliard korun od Evropské komise.** Původně plánovaná půjčka měla činit 137,4 miliardy korun. Prostředky budou směřovat k Ministerstvu pro místní rozvoj (8,4 miliardy), Ministerstvu vnitra (8 miliard) a Ministerstvu průmyslu a obchodu (3 miliardy korun). Předpokládá se, že získané finance poslouží k financování projektů v oblasti digitalizace, vývoje čipů, nových technologií a rozvoje dostupného bydlení.
- **Návrh nové emisní normy Euro 7 z pera Evropské komise vzbudil silné emoce.** Výrobci automobilů označili její požadavky za příliš přísné a nereálné. Postoj průmyslu podporuje jak Česko, tak vlády Francie, Itálie, Polsko, Rumunsko, Bulharsko, Maďarsko a Slovensko. Norma prochází legislativním procesem a je pravděpodobné, že dojde k jejím změnám a posunutí termínů zavedení. Konečná podoba normy bude kompromisem mezi stanovisky členských zemí a Evropského parlamentu.
- **V Evropské unii našlo dočasnou ochranu před ruskou invazí na Ukrajinu asi 4,1 milionu lidí.** Nejvíce uprchlíků přijalo Německo (1,6 mil.), Polsko (1 mil.) a Česko (360 tisíc). Většinu tvoří ženy a děti. EU po napadení Ukrajiny aktivovala nouzový mechanismus dočasné ochrany, který lidem rychle a bez byrokracie poskytuje přístup k zdravotní péči, vzdělání či pracovnímu trhu. Tato ochrana byla prodloužena do března 2024.

Index prosperity Česka:

Česká republika se v kvalitě trhu práce Indexu prosperity a finančního zdraví meziročně propadla na 16. místo v EU. Přestože máme nejnižší nezaměstnanost a volná pracovní místa, brzdí nás nerovnost mužů a žen na trhu práce, nízký podíl zkrácených úvazků a byrokratické překážky v zaměstnávání zahraničních pracovníků. Zkrácené úvazky přitom mimo jiné pomáhají i rodičům, kteří pečují o děti.

Drobnohled:

V srpnu vzrostly spotřebitelské ceny meziměsíčně o 0,2 %. Meziroční inflace zpomalila na 8,5 %. V září by se inflace měla dále snížit, když čekáme její hodnotu pod 8 %. Data jsou v souladu s očekáváním trhů a prognózou ČNB. Proto by neměla implikovat výraznější pohyb kurzu koruny nebo změny tržních očekávání na budoucí vývoj sazeb ČNB.

Téma:

V minulém vydání Měsíčníku kolega Petr Zahradník ve svém příspěvku v rámci Drobnohledu konstatoval, že **čtvrtým rokem trvající divergentní vývojový trend české ekonomiky je znepokojivý.** V tomto čísle se na následujících řádcích podíváme trochu pod pokličku toho, co se pod suchým konstatováním, že se od unijního průměru po letech přibližování nyní vzdalujeme, vlastně skrývá.

Přeji Vám příjemné čtení Měsíčníku a věřím, že v něm naleznete zajímavé postřehy i inspiraci pro vlastní práci.

Tereza Hrtúsová

@Research_sporka

Události v EU

NPO: Vláda si od Evropské komise půjčí téměř 20 miliard korun. - Návrh normy Euro 7 pod tlakem kritiky. Změní se? - Akt o digitálních trzích: Komise určila šest „strážců“. Pět společností je z USA, jedna z Číny. - Eurostat: V Česku je aktuálně 360 tisíc uprchlíků z Ukrajiny. - Počet žadatelů o azyl se v první polovině roku zvýšil o 28 %.

EKONOMIKA A EURO

NPO: Vláda si od Evropské komise půjčí téměř 20 miliard korun

Vláda schválila žádost o redukovanou půjčku od Evropské komise ve výši 19,4 miliardy korun. Peníze by měly podle nového návrhu obdržet ministerstva pro místní rozvoj, vnitra a průmyslu a obchodu. Původní návrh počítal s 137,4 miliardy korun. Žádost české vlády posoudí EK.

Ministerstvo pro místní rozvoj by mělo získat 8,4 miliardy, vnitra osm miliard a resort průmyslu a obchodu tři miliardy korun. Peněz z půjčky se naopak vzdala ministerstva životního prostředí, dopravy, školství, práce a sociálních věcí a zdravotnictví. Česko peníze využije na projekty v oblasti digitalizace, vývoje čipů a nových technologií a dostupného bydlení.

Ministerstvo vnitra v původním návrhu počítalo s využitím peněz z půjčky ve výši 6,5 miliardy na nejnákladnější položku – kybernetickou bezpečnost. Nyní by mělo dostat navíc dalších 1,5 miliardy korun. Ministerstvo průmyslu a obchodu by mělo půjčku využít na podporu projektů v mikroelektronice a komunikační technologii a na koinvestiční fondy pro rozvoj strategických technologií. Ministerstvo pro místní rozvoj by pak peníze mělo dát na dostupné bydlení.

Ministerstvo životního prostředí se vzdalo půjčky za podmínky, že dostane na program Nová zelená úsporám jiné půjčky z emisních povolenek v letech 2024 a 2025, a to vždy ve výši deset miliard korun. Resort dopravy nebude z půjčky hradit reformy a investice v železniční dopravě. Školství počítá s jinými zdroji na reformu školství.

Ministerstvo práce a sociálních věcí odstoupilo od podpory sociální infrastruktury ve výši pěti miliard korun, zdravotnictví nevyužije plánovanou půjčku 3,3 miliardy korun.

Členské státy musejí žádost o půjčku předkládat současně s žádostí o změny v už schváleném Národním plánu obnovy. Plán vznikl ke zmírnění dopadů epidemie covidu-19 a nastartování ekonomiky s využitím evropských peněz z Nástroje pro oživení a odolnost EU v letech 2021 až 2027. **Půjčky mají splatnost 30 let od data poskytnutí dané tranše.**

<https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/vlada-si-pujci-od-evropske-komise-temer-20-miliard-korun-puvodni-navrh-pocital-s-vyrazne-vyssi-sumou/>

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/ceska-republika-si-z-narodni-planu-obnovy-pujci-19-4-miliardy-korun---276411/>

DOPRAVA

Návrh normy Euro 7 pod tlakem kritiky. Změní se?

Nová emisní norma Euro 7 z pera Evropské komise vzbudila velké emoce – zejména ty negativní. **Evropští výrobci automobilů, včetně těch českých, označili normu za nepřijatelnou a nerealistickou. Argumenty průmyslu zřejmě padly na úrodnou půdu, norma nyní prochází evropským legislativním procesem a tlak na její úpravu postupně nabírá na síle.**

Zjednodušeně řečeno, norma Euro 7 má snížit zplodiny oxidu dusíku a pevných částic vypouštěných do ovzduší, přičemž hodnoty navržené touto normou by měla vozidla dodržovat 10 let a 200 tisíc kilometrů. **Kromě výfuků by se rovněž měly testovat brzdy a pneumatiky. Nová vozidla by navíc měla mít čidla, díky nimž bude možné emise kdykoliv zkontrolovat.**

Norma Euro 7 by měla, pokud by byla schválena, platit od 1. července 2025 do 31. prosince 2034, poté už totiž nebude možné v Evropě prodávat žádné vozy, které by neměly „čistý“ pohon.

Podle Evropského sdružení výrobců automobilů (ACEA) by zavedení normy Euro 7 v podobě představené Evropskou komisí **prodražilo každé nové auto o 2000 eur.** Zvýšila by se údajně i spotřeba paliva. Co by se naopak omezilo, je dostupnost některých modelů, jejich výroba by se totiž již nemusela vyplatit. Výrobce by navíc norma Euro 7 mohla zaměstnat natolik, že by se nemohli plně věnovat bezemisním vozidlům. ACEA se také obává, že ve finále by zavedení přísné normy mohlo vyústit v uzavření některých výroben a ztrátu pracovních míst.

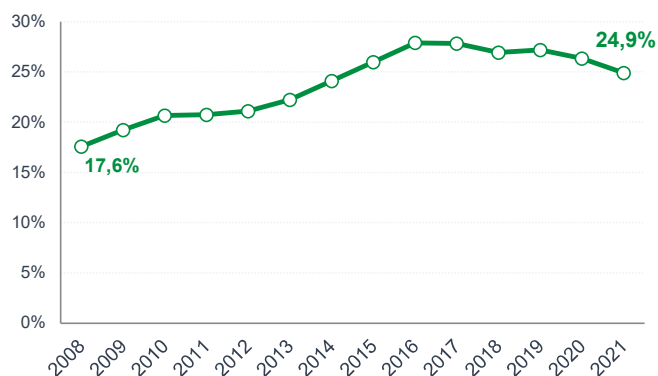
Česká vláda vystupuje proti normě Euro 7 na evropské úrovni od počátku diskusí. Na její stranu se již přidala skupina zemí – jmenovitě Francie, Itálie, Polsko, Rumunsko, Bulharsko, Maďarsko a Slovensko. Právě tato skupina podepsala dokument adresovaný Evropské komisi a ostatním členským státům, v němž se vůči aktuální podobě normy vymezila a požádala o její razantní úpravu. Tlačí především na posunutí plánovaného náběhu nových pravidel. Zatímco návrh Evropské komise počítá s červencem 2025 v případě osobních vozů a červencem 2027 u vozů nákladních, **signatářské země požadují posun alespoň o tři roky, respektive o pět let v případě kamionů.**

Události v EU

Členské státy se nyní dohadují na společné pozici k návrhu v rámci Rady EU. Skupina osmi zemí stavějící se proti přísné normě bude mít silnou váhu. Podle ministra dopravy ČR Martina Kupky se navíc klub zemí vystupujících proti Euro 7 rozrůstá. Rozhodnutí Německa či Francie postavit se proti normě podle něj hraje významnou roli. Ministr se dokonce domnívá, že většina zemí považuje původně navržené termíny náběhu normy za nerealistické. Pokud by došlo na hlasování a státy by držely při sobě, návrh by v aktuální podobě neprošel.

Ministr Kupka v Lucemburku argumentoval nejen tím, že by norma mohla ohrozit evropský automobilový průmysl, ale zdůraznil také, že by mohla podkopat dosavadní snahy o snížení emisí v tomto sektoru. Výrobci by se totiž museli zaměřit na investice do další modernizace spalovacích motorů namísto investic do elektromobility či jiných alternativ. Norma by navíc mohla vozidla prodražit, čímž by odradila lidi od nákupu nových ekologičtějších modelů a motivovala by je k co nejdelšímu využívání starých spalovacích motorů.

Vývoj podílu tržeb automobilového průmyslu (CZ-NACE 29) na tržbách zpracovatelského průmyslu ČR (v %)

Zdroj: MPO, ČSÚ

Na úpravu normy to vypadá nejen na poli členských států, ale také v Evropském parlamentu. I ten připravuje k návrhu svou jednotnou pozici. Výsledná legislativa by pak měla být průsečíkem mezi těmito dvěma stanovisky – měla by tedy odrážet jak pozici členských zemí, tak i europoslanců.

Legislativa je nyní na úrovni výborů Evropského parlamentu. Plenární zasedání Evropského parlamentu by o své pozici k návrhu normy Euro 7 mohlo hlasovat v říjnu či v listopadu. Nejprve je ale potřeba uzavřít práci ve výborech. Kromě hlavního výboru ENVI připravují svá stanoviska i další výbory. Například ve výboru pro dopravu (TRAN) už mají o normě jasno. Norma by podle jeho stanoviska měla začít platit u osobních vozů až tři roky poté, co se na EU úrovni schválí nejen samotná norma, ale také delegované akty, kterými má Evropská komise upřesnit požadavky na testování. S podobnými termíny operuje i příslušný výbor ENVI a také výbor pro průmysl (ITRE), který rovněž stanovisko připravil.

U nákladních vozů by se mělo podle TRAN jednat o pět let, ENVI počítá se čtyřmi roky, ITRE s 60 měsíci.

Vše tak nasvědčuje tomu, že by se europoslanci mohli s členskými státy dohodnout, že norma Euro 7 nezačne pro výrobce v praxi platit dříve než v roce 2027. Pravděpodobnější je však ještě pozdější termín, a to kvůli volbám do Evropského parlamentu a skládání nové Evropské komise v průběhu příštího roku, což jsou události, které by mohly práci na legislativě i delegovaných aktech pozdržet.

<https://euractiv.cz/section/doprava/news/navrh-normy-euro-7-se-pod-tlakem-kritiku-zacina-menit/>

<https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-european-green-deal/file-post-euro6vi-emission-standards>

DIGITÁLNÍ AGENDA

Akt o digitálních trzích: Komise určila šest „strážců“

Evropská komise zveřejnila seznam šesti velkých internetových společností, které musejí splňovat pravidla Aktu o digitálních trzích (Digital Market Act). Pět firem je ze Spojených států, a to Alphabet, Amazon, Apple, Meta Platforms a Microsoft, šestou je čínská společnost ByteDance, která vlastní platformu TikTok.

Globální digitální firmy budou muset dodržovat nová pravidla, jejichž smyslem je lépe ochraňovat podnikání jejich menší konkurence. Komise to uvedla v tiskové zprávě.

Pro spotřebitele bude také jednodušší se snadno odhlásit ze služeb dané platformy. Firmy, které se normou nebudou řídit, čekají podle komisaře Thierryho Bretona přísné sankce. Teď mají jmenované podniky šest měsíců na to, aby požadavky normy splnily, čas tedy mají do 6. března příštího roku.

Norma se týká konkrétních služeb, které zmíněné platformy poskytují, celkem jich je 22. V případě sociálních sítí jde vedle TikToku rovněž o Facebook, Instagram a LinkedIn, dále o komunikační služby WhatsApp a Messenger, videokanal YouTube nebo vyhledávače Chrome, Safari či Google.

Zdroj: Evropská komise

Události v EU

Uvedených šest firem Komise v angličtině nazývá „gatekeepers“. Takzvaný gatekeeper, tedy strážce, je velký podnik významně ovlivňující provoz internetu.

<https://euractiv.cz/section/digitalni-agenda/news/akt-o-digitalnich-trzich-se-tyka-sesti-strazcu-z-usa-a-ciny/>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_4328

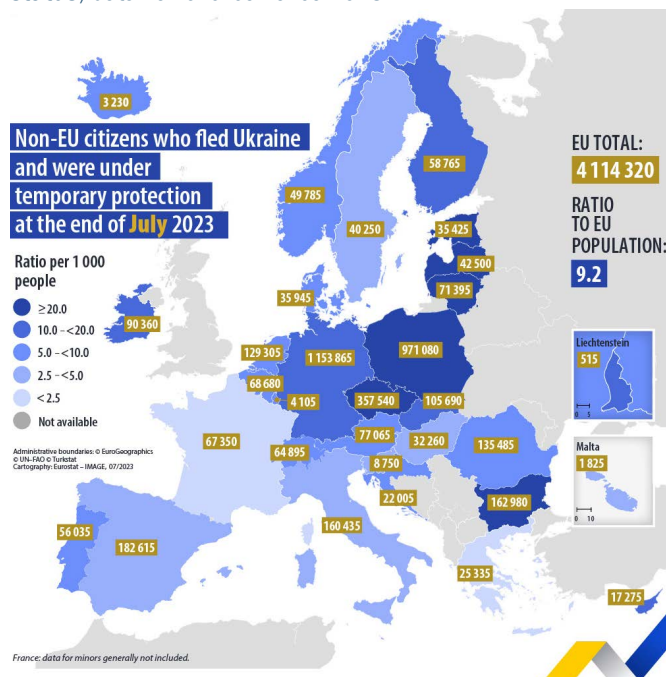
VÁLKA NA UKRAJINĚ

Eurostat: V Česku je aktuálně 360 tisíc uprchlíků z Ukrajiny

V Evropské unii žije přibližně 4,1 milionu ukrajinských válečných uprchlíků. Informoval o tom evropský statistický úřad Eurostat (stav platný k 31. červenci 2023). Oproti konci června je to nárůst o 45 915 lidí, tedy zhruba o 1,1 procenta.

Nejvíce utečenců před ruskou válkou přijaly Německo, Polsko a Česká republika, která poskytuje dočasnou ochranu zhruba 360 tisícům těchto lidí.

Počet osob z Ukrajiny, které používají dočasný ochranný status, data ke konci července 2023

Zdroj: Eurostat

Německo přijalo přibližně 1,6 milionu Ukrajinců, kteří v EU požívají dočasný ochranný status, a Polsko téměř jeden milion. U Česka Eurostat uvádí 357 540 přijatých ukrajinských válečných uprchlíků. Podle aktuálních českých statistik bylo k pondělní půlnoci v České republice 365 875 lidí s dočasnou ochranou a Česko udělilo přes půl milionu víz. Část lidí se ale vrátila na Ukrajinu.

Více ukrajinských válečných uprchlíků než v předchozím měsíci bylo na konci července v Nizozemsku (nárůst o 2,9 procenta), v ČR (plus 2,5 procenta) a v Německu (o 1,8 procenta více). Podle Eurostatu tvořily téměř polovinu osob s právem na dočasnou ochranu dospělé ženy a více než třetinu děti. Naopak dospělí muži netvoří ani pětinu.

EU v březnu 2022, krátce po napadení Ukrajiny, aktivovala směrnici o přechodné ochraně. Nouzový mechanismus může spustit při mimořádném přílivu uprchlíků. Ti tak mohou dostat co nejrychleji a bez byrokratických průtahů ochranný status.

Dočasná ochrana umožňuje běžencům přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění, vzdělání či na pracovní trh. Mechanismus EU původně platil na jeden rok, ale nyní je prodloužen do 4. března 2024.

<https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/news/v-cesku-je-aktualne-360-tisic-uprchliku-z-ukrajiny-uvadi-eurostat/>

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230908-2>

MIGRAČNÍ POLITIKA

Počet žadatelů o azyl se v první polovině roku zvýšil o 28 %

Počet žadatelů o azyl se v první polovině roku v EU, Norsku a Švýcarsku meziročně zvýšil o 28 procent na zhruba 519 000. Uvedla to podle agentury AFP Agentura Evropské unie pro otázky azylu (EUAA), která také upozornila, že podle současných tendencí by počet žadatelů mohl do konce roku překročit milion.

Nejčastěji žádali o azyl ve 29 sledovaných zemích od ledna do června Syřané, Afghánci, Venezuelané, Turci a Kolumbijci, na které připadá dohromady 44 procent žádostí. V letošním prvním pololetí bylo evidováno nejvíce žadatelů o azyl v tomto období roku od let 2015 a 2016. Tehdy, v době velkého přílivu uprchlíků zejména v důsledku konfliktu v Sýrii, dosáhl počet žadatelů 1,3 milionu v roce 2015 a 1,2 milionu v roce 2016. Loni jich bylo dohromady 994 945.

Nejvíce žádostí o azyl bylo v první polovině roku podáno v Německu, na které jich připadá 30 procent z celkového počtu. Následují Španělsko s 17 procenty a Francie s 16 procenty.

EUAA dodala, že v důsledku nárůstu počtu žádostí se mnohé evropské země ocitají „pod tlakem na vyřizování žádostí“ a že počet žádostí čekajících na rozhodnutí se ve srovnání s rokem 2022 zvýšil o 34 procent.

<https://euractiv.cz/section/evropska-unie-a-svet/news/evropa-je-opet-pod-tlakem-pocet-zadatelu-o-azyl-se-v-prvni-polovine-roku-zvysil-o-28-procent/>

<https://euaa.europa.eu/latest-asylum-trends-asylum>

Index prosperity Česka

Česká republika se v kvalitě trhu práce Indexu prosperity a finančního zdraví meziročně propadla o jednu příčku na 16. místo v EU. Ačkoliv máme nadále nejnižší nezaměstnanost a vysoký podíl volných míst, v lepším umístění nám brání nerovnost mezi muži a ženami na trhu práce a nízký podíl zkrácených úvazků.

TRH PRÁCE V ČR: BRZDÍ NÁS NEDOSTATEK ZKRÁCENÝCH ÚVAZKŮ A PŘEKÁŽKY V PŘIJÍMÁNÍ ZAHRANIČNÍCH PRACOVNÍKŮ

I přesto, že jsme se oproti minulému roku v indikátorech z pilíře trhu práce posunuli, v zahraničí je tempo rychlejší a předbíhají nás i země, které byly ještě před rokem za námi.

V pilíři Kvalita trhu práce Indexu prosperity a finančního zdraví se Česko meziročně propadlo o jednu příčku na celkovou 16. pozici v EU. První trojice zemí s nejlepším prostředím pro práci zůstává totožná, ačkoliv se jejich pořadí proměnilo. „Prvenství tentokrát zaujalo Dánsko následované Nizozemskem a Rakouskem. Naopak na chvostu srovnání ke změnám došlo. Poslední příčka se stala sdílenou mezi Řeckem a Chorvatskem a trojici států s nejméně příznivým trhem práce uzavírá Bulharsko, které se sdílenému poslednímu místu vyhnulo jen o jediný bod,“ vysvětluje Tomáš Odstrčil, analytik Evropy v datech.

Nezaměstnanost v Česku opět klesla

Nejlepšího výsledku dosáhlo Česko v indikátoru nezaměstnanosti, kde se můžeme pyšnit prvenstvím. Nezaměstnanost navíc v roce 2022 ve srovnání s předchozím rokem ještě o poznání klesla z 2,8 % na 2,2 %. Tento trend jde ale ruku v ruce se zaplňováním volných pracovních míst, kde jsme se meziročně propadli z prvního místa na čtvrté.

Oblastí, kde v posledních letech rovněž patříme na přední příčky, je nezaměstnanost mladých do 25 let. „Ačkoliv dle červnových dat Eurostatu dosáhla nezaměstnanost mladých v Česku rekordních hodnot, z dlouhodobého hlediska je v kontextu EU stále nízká. V roce 2022 činila v průměru 6,8 %, což byla druhá nejnižší hodnota hned za Německem. Průměr za prvních 7 měsíců letošního roku činí 9,4 %. Na tento nárůst má vliv jak demografický vývoj, tak změna trendu mezi absolventy, kteří se po ukončení studia před nástupem do zaměstnání rozhodnou pro pauzu – ať už proto, že chtějí cestovat nebo nenašli vyhovující pracovní pozici. S vysokou nezaměstnaností mladých se dlouhodobě potýkají státy jako Řecko či Španělsko, kde míra v loňském roce dosahovala 30 %,“ vysvětluje Tereza Hrtúsová, analytička České spořitelny.

Produktivita práce zůstává jedním z výrazných problémů české ekonomiky

I přes řadu dobrých výsledků dosahuje Česko v celkovém srovnání Trhu práce podprůměrné 16. příčky. Příčinou je mimo jiné i setrvale klesající produktivita práce, kterou řada podnikatelů považuje za jeden z předních problémů tuzemské ekonomiky. V hodnocení přidané hodnoty na hodinu odvedené práce se český výsledek rovná zhruba 76 % unijního průměru, což nás letos řadí na 16. místo v rámci EU.

Problém, podle Martina Vohánky, člena správní rady Druhé ekonomické transformace a zakladatele firmy Eurowag spočívá i v nedostatečném využívání zahraničních expertů. „Chceme-li bohatší Česko, potřebujeme přitáhnout talenty ze zahraničí. Studenty, podnikatele, experty. Stejně tak jako je normální, že se v zahraničí nakupují různé součástky a subdodávky do výrobků, které u nás nevyrobíme, v případě mozků potřebujeme totéž. Trvalo mi devět měsíců, než jsem svého zahraničního kolegu s britským pasem dostal fyzicky do Prahy. Problémem je nejen omezený počet povolení, který neodpovídá potenciálu české ekonomiky, ale i extrémně dlouhý a komplikovaný proces.“

Zkrácené úvazky chybí. Nerovný přístup k mužům a ženám na trhu práce přetrvává

Zaměstnavatelé jsou o něco ochotnější nabízet zkrácené úvazky, ale 6% výsledek ČR ani zdaleka nedosahuje unijního průměru. Ten vychází na necelých 13,7 % a rekordmanem je i letos Nizozemsko, kde zkrácené úvazky představují více než 42 % všech pracovních poměrů. Zkrácené úvazky přitom mimo jiné pomáhají i matkám, které pečují o děti. Díky nim pak lépe zvládají skloubit péči o děti s prací.

Právě nerovný přístup k ženám a mužům zůstává na českém trhu práce nadále problémem. Ačkoliv jsme podle Evropského institutu pro rovnost žen a mužů dosáhli v hrubých číslech lepšího výsledku než vloni, v porovnání se zbytkem unie jsme se meziročně propadli o jedno místo na 24. příčku.

indexprosperity.cz

V srpnu vzrostly spotřebitelské ceny meziměsíčně o 0,2 %. Meziroční inflace zpomalila na 8,5 %. V září by se inflace měla dále snížit, když čekáme její hodnotu pod 8 %. Data jsou v souladu s očekáváním trhů a prognózou ČNB. Proto by neměla implikovat výraznější pohyb kurzu koruny nebo změny tržních očekávání na budoucí vývoj sazeb ČNB.

INFLACE POKRAČUJE V SESTUPU

Vývoj v srpnu

V srpnu se spotřebitelské ceny zvýšily meziměsíčně o 0,2 %. V meziročním vyjádření dosáhla celková inflace 8,5 %. Data jsou mírně pod naším odhadem (8,7 %), když hlavním důvodem je výraznější pokles cen potravin, než jsme čekali.

Celkově tak inflace dál pokračuje v sestupu z lednového vrcholu. Hlavním důvodem je vliv srovnávací základny, kdy po 12 měsících vypadávají z meziročního srovnání loňské cenové šoky. Vedle toho ale působí protiinflačně i několik faktorů, které tak významně přispívají k postupnému návratu inflace směrem k normálním hodnotám. Mezi nimi je nejdůležitější utlumená poptávka domácností. V poslední době pak také směrem dolů působí pokles cen zemědělských výrobců.

Za meziměsíčním růstem cenové hladiny stálo především významné zvýšení cen pohonných hmot. To bylo částečně ovlivněno vyšší spotřební daní na naftu, nicméně větší vliv měla vyšší cena ropy. Stouply také ceny některých služeb, především za rekreaci a stravování. Opačným směrem pak působil pokles cen potravin, kde vliv má snížení cen zemědělských výrobců a nízká poptávka domácností.

	r/r				m/m
	05/23	06/23	07/23	08/23	08/23
Ceny potravin	14,5	12,0	9,5	7,9	-0,9
Odivání a obuv	12,1	11,2	11,1	10,9	0,4
Bydlení, voda, energie	16,1	14,4	13,2	12,7	0,3
Doprava	-4,4	-5,8	-5,7	-1,7	1,7
Rekreace a kultura	11,7	10,6	10,4	9,8	0,5
Stravování a ubytování	15,0	13,8	12,8	11,8	0,5

Zdroj: Český statistický úřad, Česká spořitelna (r/r je meziroční růst v %, m/m je meziměsíční růst v %)

Krátkodobá prognóza

Inflace by měla zpomalovat i v září, kdy by se mohla dostat pod 8 %. I nadále bude hlavním důvodem srovnávací základna spolu s nízkou spotřebou domácností a poklesem cen zemědělských výrobců. Navíc by mohlo začít postupně docházet k poklesu cen energií, když řada společností upravuje své ceníky za elektřinu a plyn směrem dolů.

Ve čtvrtém čtvrtletí letošního roku může ovšem dojít k (dočasněmu) zvýšení inflace. To ale nebude způsobeno vývojem ekonomiky, nýbrž loňským Úsporným tarifem, který byl v rámci dat inflace započítán jako výrazné snížení cen elektřiny, což pro meziroční vývoj inflace během čtvrtého

čtvrtletí letošního roku znamená nízkou základnu. Tento vliv je zhruba 3 procentní body (pokud inflace bude v říjnu například 9 %, „skutečná“ pak bude jen 6 %).

Střednědobá prognóza a rizika

Na začátku příštího roku pak inflace skokově spadne, opět především z důvodu srovnávací základny. Letos v lednu totiž vzrostla cenová hladina meziměsíčně o velmi výrazných 6 %, což právě v lednu z meziročního srovnání vypadne. Pro leden tak aktuálně čekáme inflaci kolem 2,5 %, nicméně oboustranné riziko představují především ceny energií.

Kolem 2 % by se inflace měla pohybovat během většiny příštího roku, když zhoršení na trhu práce, očekávaná fiskální konsolidace a pokles cen energií budou působit v protiinflačním směru.

Vyloučit se nedá ani významnější pokles inflace pod 2 % či dokonce deflace (ačkoliv ta má nízkou pravděpodobnost), když záležet bude především na cenách energií a vývoji globální ekonomiky.

Rizika jsou oboustranná a zvýšená. Vzhledem ke spíše nepříznivým datům z české i světové ekonomiky z poslední doby jsou rizika nyní vychýlená směrem dolů, a to především pro příští rok.

Vliv na měnovou politiku ČNB a korunu

Pro srpen očekávala ČNB meziroční inflaci ve výši 8,5 %. Současná data jsou tak v souladu s prognózou ČNB. Ta již pro třetí čtvrtletí implikuje pokles sazeb.

I nadále čekáme první pokles sazeb v listopadu letošního roku. Čistě ekonomická data by ale dle nás implikovala potřebu začít snižovat sazby již během třetího čtvrtletí, a to především z důvodu očekávané inflace pro příští rok relativně blízko inflačního cíle.

ČNB si bude, i vzhledem ke své současné komunikaci, ale pravděpodobně chtít počkat o něco déle a začít snižovat sazby později, aby měla jistotu, že inflace je pod kontrolou. Z tohoto důvodu se nedá vyloučit ani začátek snižování sazeb až na začátku příštího roku.

Vliv na kurz koruny po dnešních datech pravděpodobně nebude výrazný, když data jsou v souladu s očekáváním trhů i ČNB.

Jiří Polanský

Ekonomické a strategické analýzy

Celý report z 11. září 2023 je k dispozici [zde](#).

Téma

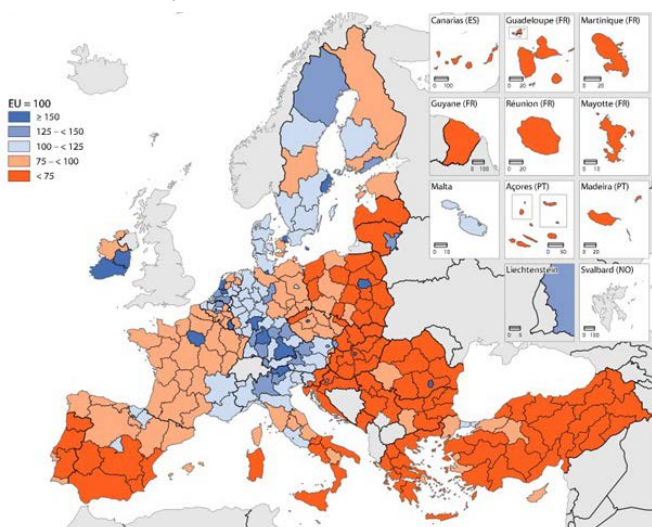
Před měsícem jsme v rámci rubriky Drobnohled konstatovali, že čtvrtým rokem trvající divergentní vývojový trend je znepokojivý. V tomto čísle se na následujících řádcích podíváme trochu pod pokličku toho, co se pod suchým konstatováním, že se od unijního průměru po letech přibližování nyní vzdalujeme, vlastně skrývá.

K AKTUÁLNÍM ASPEKTŮM REGIONÁLNÍHO ROZVOJE V EU A ČESKÉ REPUBLICE

Možná tento příspěvek začneme dvěma kvízovými otázkami, pro mnohé s překvapivými odpověďmi, které však současně napovídají, že všechno je možné, včetně docela robustního zvratu v případě, že je vyvinuto odpovídající úsilí. Použijeme-li stejnou komparativní tabulku, která je používána pro klasifikaci regionů soudržnosti NUTS2 dodnes, pro rok 1995, jaký region České republiky byl v té době jednoznačně nejméně vyspělý a na kterém místě byl v tomto roce region Severozápad (Ústecký a Karlovarský kraj)? Odpověď na první otázku zní: Střední Čechy (nyní s přehledem třetí nejvyspělejší); druhá správná odpověď je pak: na čtvrtém (nyní jednoznačně na posledním, tedy osmém).

O ukazateli HDP na obyvatele, coby klíčovém a komplexním indikátoru ekonomické vyspělosti země či regionu, se občas říká, že není schopen postihnout veškeré rozvojové a mnohdy specifické nuance sledovaných území, nicméně vývojové trendy zachycuje velmi věrohodně a autenticky. Z pohledu regionů v České republice za poslední čtyři roky nám, jak jsme poukázali před měsícem, nenabízí lichotivý obrázek. Nůžky mezi kvantifikovatelnými i kvalitativními charakteristikami se poměrně výrazně rozevírají, objevují se nové rizikové elementy a celková ekonomická výkonnost našich regionů přinejlepším stagnuje; pro některé tato fáze stagnace trvá právě ony poslední tři či čtyři roky, pro jiné však i déle než jednu dekádu, bez viditelných náznaků zlepšení.

Aktuální podobu ukazatele regionálního ukazatele HDP na obyvatele, přepočteného standardem kupní síly, je možné vidět na následujícím obrázku.

Zdroj: Eurostat, data za rok 2021

Významné je však pro náš účel především zachycení významných regionálních trendů v EU, relevantních i pro regiony v České republice, pro něž platí následující charakteristiky:

- od roku 2001 dohánějí méně rozvinuté regiony ve východní části EU zbytek Unie; mnohé regiony se středními příjmy a méně rozvinuté regiony, zejména v jižní a jihozápadní EU, však zároveň trpí hospodářskou stagnací nebo úpadkem; sbližování mezi členskými státy se zrychlilo, ale vnitřní regionální rozdíly v rychle rostoucích členských státech se zvýšily; regiony hlavních měst i ostatní metropolitní regiony vykazují výrazně vyšší růst;
- v několika regionech se středními příjmy a méně rozvinutých regionech, zejména v jižní a jihozápadní části EU, došlo k relativnímu hospodářskému poklesu a tyto regiony se v důsledku nedostatečné regionální inovační výkonnosti nacházejí v rozvojové pasti, jež se vyznačuje dlouhými obdobími nízké produktivity a malého růstu zaměstnanosti;
- demografická změna probíhá ve většině regionů EU; ve čtvrtině regionů například klesne počet obyvatel v produktivním věku o více než 10%, což oslabí růstový potenciál a rozvoj dovedností a zároveň povede ke koncentraci hospodářských činností na méně místech;
- rozdíly v oblasti inovací se v EU se zvětšují; mnohé regiony zaostávají kvůli nedostatečným investicím do výzkumu a vývoje a nedostatkům v regionálních inovačních ekosystémech;
- míra rizika chudoby a sociálního vyloučení zůstává vysoká; v letech 2012 - 2019 se z chudoby a sociálního vyloučení vymanilo 17 mil. lidí, avšak nadále je tímto fenoménem ohrožena více než pětina osob v EU; ohniska deprivace přetrvávají i v prosperujících regionech.

Komentář a interpretace významných regionálních trendů v EU, relevantních též pro Českou republiku. Méně rozvinuté regiony ve východní části EU dohánějí zbytek EU, což vede k podstatnému snížení rozdílu v HDP na obyvatele.

Tento fakt je důsledkem strukturální transformace, zejména přesunu zaměstnanosti z odvětví zemědělství do odvětví s vyšší přidanou hodnotou.

Mnohé méně rozvinuté a přechodové regiony v jižní a jihozápadní Evropě však zaznamenaly stagnaci nebo relativní pokles a nacházejí se v rozvojové pasti. Potýkají se s obtížemi při překonávání krize z roku 2008 a budou potřebovat reformy veřejného sektoru, kvalifikovanou pracovní sílu a silnější inovační kapacity.

V zájmu řešení demografických změn a stárnutí obyvatelstva se společnosti budou muset přizpůsobit úbytku pracovní síly tak, že budou více přijímat zaměstnance ze skupin s nižší mírou zaměstnanosti, jako jsou mladí lidé, ženy a migranti ze zemí mimo EU, a více investovat do inovací a vzdělávání, zejména starších pracovníků a pracovníků s nízkou kvalifikací. Základní a střední školy se budou muset přizpůsobit nižšímu počtu žáků, zatímco jiné veřejné služby a zdravotní péče budou muset sloužit rostoucímu počtu starších obyvatel. Je-li souhrnným ukazatelem ekonomické vyspělosti HDP na obyvatele, veličina počtu obyvatel zde samozřejmě též sehrává vedle ekonomické prosperity zásadní roli. V roce 2015 byl poprvé počet zemřelých v EU vyšší než počet narozených, což otevírá další prostor pro racionálně odůvodnitelné migrační toky (bez ohledu na bezpečnostně-politické důvody). Vedle masivního přílivu migrantů v letech 2015 a 2016 do poměrně koncentrovaného okruhu regionů lze též identifikovat dva zásadní vnitroustavní migrační proudy, jejichž existence může též působit na budoucí architekturu kohezní politiky a její parametry. Tím prvním je zřetelný tok obyvatel ze zemí EU-13 do zemí EU-15 (v různé intenzitě jak ze zemí opuštěných, tak do zemí příjemců); tím druhým pak v rámci zemí EU-13 z venkovských regionů do regionů a center urbánních a metropolitních. Tyto změny vyvolávají skokovou potřebu v přizpůsobení infrastruktury a služeb a na některé by měla být schopna reagovat též kohezní politika.

Zaměstnanost roste, ale rozdíly mezi regiony jsou větší než před rokem 2008. Míra zaměstnanosti v méně rozvinutých regionech se drží hluboko pod úrovní zaměstnanosti ve více rozvinutých regionech (66% oproti 76%). V méně rozvinutých regionech je navíc téměř dvojnásobný rozdíl v zaměstnanosti mužů a žen oproti více rozvinutým regionům. Mezi městskými a venkovskými oblastmi jsou patrné i rozdíly ve vzdělávání a dovednostech. Zvýšení míry zaměstnanosti v méně rozvinutých regionech vyžaduje, aby se snížily rozdíly v zaměstnanosti mužů a žen. Navzdory zlepšení méně rozvinuté regiony nadále zaostávají v oblasti terciárního vzdělávání, celoživotního učení a digitálních dovedností.

Počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením se mezi lety 2012 a 2019 snížil o 17 mil., ale kvůli koronavirové pandemii se v ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením ocitlo dalších 5 mil. lidí. S tím, jak se EU postupně vzpamatovává z krize způsobené pandemií, je třeba usilovat o zachování předchozího trendu snižování chudoby.

Rozdíly ve zdravotním stavu obyvatel jednotlivých regionů se zmenšují a střední délka života se v méně rozvinutých regionech rychle zvyšuje. Méně rozvinuté regiony však stále zaostávají za průměrem EU. Znečištění ovzduší a vody je v několika méně rozvinutých regionech stále velké.

Zelená transformace podpoří zaměstnanost a růst v odvětví energie z obnovitelných zdrojů, recyklace, designu, renovace

a ekosystémových službách, může však nepříznivě zasáhnout sektory, které ke snížení emisí vyžadují transformaci, a regiony, ve kterých se tyto sektory nacházejí. Tyto regiony by měly být při transformaci podporovány z účelových nástrojů, například Fondu pro spravedlivou transformaci.

Silniční a železniční dopravní infrastruktura v EU se zlepšila. Některé nedostatky však přetrvávají a je zapotřebí do dopravní infrastruktury více investovat, zejména ve východních regionech.

Základní širokopásmové připojení k internetu je v EU k dispozici téměř všude, nicméně velmi rychlé připojení je dostupné pouze dvěma třetinám obyvatel měst a šestině obyvatel venkova. Ke zlepšení on-line služeb ve venkovských oblastech a méně rozvinutých regionech jsou zapotřebí vyšší investice do internetové infrastruktury, digitálních technologií, postupů elektronického obchodování a podnikání na internetu.

Podnikání a inovace mají zásadní význam pro hospodářský růst, ale regiony si vedou různě. Lepší výsledky v oblasti podnikání mají větší města, další oblasti by se mohly zlepšit prostřednictvím prohlubování dovedností, rekvalifikace a podpory podnikání. Pokud jde o inovace, mnoho regionů, včetně regionů v rozvinutějších členských státech, zaostává kvůli nedostatečným investicím do výzkumu a vývoje a nedostatkům v regionálních inovačních ekosystémech. Podpora se musí zaměřit na lepší šíření inovací na vnitrostátní a regionální úrovni, vypracování strategií pro inteligentní specializaci na regionální úrovni a na vedlejší dopady mezinárodních obchodních vazeb a hodnotových řetězců.

Správa věcí veřejných v EU se většinou zlepšuje, ale uvnitř členských států i mezi nimi přetrvávají rozdíly. Zlepšující se instituce mohou přispět k vyšší efektivitě investic a vyšší úrovni inovací i podnikání. Všechny členské státy zlepšily své podnikatelské prostředí, avšak rozdíly přetrvávají. Efektivita soudního systému se v členských státech také liší a v několika členských státech se postupem času zhoršilo postavení právního státu.

Konvergenci podporoval vysoký růst v méně rozvinutých regionech, časem však mohou jejich výhody nízkých nákladů ubývat a návratnost investic do infrastruktury může klesat. Od roku 2001 méně rozvinuté východní regiony EU dohánějí zbytek EU, což vede k podstatnému snížení rozdílu v HDP na obyvatele.

Vysoká míra jejich růstu byla poháněna strukturální transformací, zejména přesunem zaměstnanosti z odvětví zemědělství do odvětví s vyšší přidanou hodnotou. Některé z těchto regionů se za účelem podpory růstu spoléhaly na investice do infrastruktury a nízké náklady. Návratnost investic do infrastruktury však klesne a výhodnost nízkých nákladů bude menší v případě, že reálné mzdy porostou rychleji než produktivita, a to zvláště v odvětvích obchodovatelných statků.

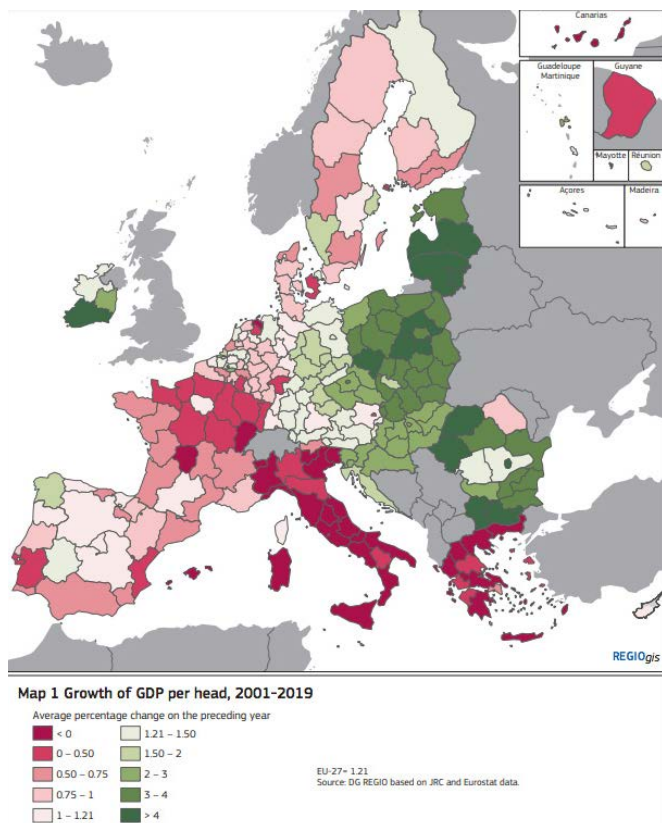
Téma

Aby se v budoucnu vyhnuly rozvojové pasti, budou muset méně rozvinuté regiony podpořit vzdělávání a odbornou přípravu, zvýšit investice do výzkumu a inovací a zlepšit kvalitu svých institucí.

Několik regionů se středními příjmy a méně rozvinutých regionů, zvláště na jihu EU, postihla hospodářská stagnace nebo úpadek, což naznačuje, že se již v rozvojové pasti nacházejí. Mnohé z nich v roce 2008 zasáhla hospodářská a finanční krize a od té doby se z ní jen těžko zotavují. Dlouhodobý růst bude vyžadovat reformy veřejného sektoru, kvalifikovanou pracovní sílu a silnější inovační kapacity.

Následující obrázek znázorňuje barevně dlouhodobé tempo reálné konvergence, měřené meziroční procentní změnou ukazatele HDP na obyvatele, resp. její průměrnou hodnotou za sledované období, ukončené těsně před vypuknutím kovidové pandemie. Jak je z obrázku patrné, největší průměrný nárůst tohoto ukazatele (a tedy nejpozitivější vývoj) je vyjádřen tmavozelenou barvou; naopak opačná růstová trajektorie (velmi malé až nulové tempo růstu HDP na obyvatele je znázorněna tmavofialovou barvou) Ekonomické modely naznačují, že v roce 2023 bude HDP na obyvatele v méně rozvinutých regionech o 2,6% vyšší, a to i díky podpoře z prostředků kohezní politiky v letech 2014 - 2020. Model též ukazuje, že rozdíl mezi HDP na obyvatele v regionech reprezentujících horní a dolní decil, klesne o 3,5 %.

Zdroj: Evropská komise

V posledních letech byla konvergence i nadále podporována investicemi do infrastruktury, dovedností, inovací a správy věcí veřejných. Rozdíly však přetrvávají a mnoho hybných sil růstu zůstává soustředěno ve více rozvinutých regionech a městských oblastech. Výzkum ukazuje, že efektivita těchto investic závisí na vhodném investičním mixu pro konkrétní region a dobrém institucionálním a makroekonomickém rámci.

Inovace jsou klíčovým určujícím faktorem dlouhodobého regionálního hospodářského růstu, avšak rozdíly mezi inovacemi na regionální úrovni se v Evropě zvětšily. Pokud jde o dohánění zpoždění, některé členské státy sice v této oblasti dosáhly značného pokroku, ale mnoho regionů – včetně rozvinutějších členských států – zaostává. To je způsobeno nejen nedostatkem investic do výzkumu a vývoje, ale také slabými místy regionálních inovačních ekosystémů. Lepší šíření inovací na vnitrostátní a regionální úrovni může méně rozvinutým a přechodovým regionům pomoci toto zpoždění dohnat. Strategie pro inteligentní specializaci, které byly zavedeny v rámci politiky soudržnosti na období 2014–2020, mohou pomoci tyto rozdíly zmenšit, ale budou se muset více zaměřit na regionální potenciál.

Sbližování meziregionálních rozdílů v rámci EU se široce dotýká též naplňování kvalitativních požadavků, mezi které patří například kvalita životního prostředí a efektivní nakládání s disponibilními zdroji. EU v posledních několika letech plošně učinila v případě klimaticko-energetických cílů nebyvalý pokrok. Naplňování požadavků Energetické unie a cílů konference OSN COP21 z Paříže však znamená pokračovat v aktivitách podporujících energeticky efektivnější a klimaticky vstřícnější formy a druhy dopravy; ve stejném duchu lze hovořit o využívání budov, lhostejno, zda rezidenčních, podnikatelských, veřejných či určených pro volný čas; značný potenciál se zde otevírá před možnostmi cirkulární ekonomiky.

Velmi podstatný rozměr z pohledu sbližování úrovně regionů představuje meziregionální součinnost a spolupráce, existující též napříč hranicemi členských států, případně i ve vztahu k sousedním nečlenským zemím EU. V této oblasti se nabízejí společná řešení především v oblasti dopravní infrastruktury a mobility, životního prostředí, vzdělávání, zdravotní péče, energetiky, bezpečnosti či veřejných služeb.

Kvalita veřejné správy stále zůstává významným parametrem, ovlivňujícím efektivnost kohezní politiky. Není proto náhodou, že mezi obecnými kondicionalitami hraje tato velmi zásadní úlohu. Nejde zdaleka pouze o samotný výkon nutných administrativně procesních aktivit, potřebných k hladkému zvládnutí implementace kohezní politiky v konkrétních podmínkách členského státu či regionu; jde též a snad především o to, do jaké míry veřejné instituce působí na kvalitu hospodářské soutěže, podnikatelského prostředí, vzdělávání, trhu práce apod. Sem patří i srovnatelnost či podobnost podmínek pro otevřené a transparentní veřejné zakázky, které realizaci kohezní politiky provázejí.

Vývoj vybraných klíčových regionálních charakteristik v České republice

Na základě provedené deskriptivní a komparativní analýzy jednotlivých krajů v České republice, v rámci níž byly vzaty v úvahu klíčové ekonomické, sociální, environmentální a infrastrukturní charakteristiky, byla vytvořena shrnující SWOT

analýza, dávající těmto charakteristikám rozměr silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb.

Specifickým tématem regionálního rozvoje v České republice je potenciál zelené transformace ve třech krajích, na něž se vztahuje možnost využívat Fond pro spravedlivou transformaci.

SWOT analýza regionálního rozvoje v České republice:

	Ekonomická výkonnost a konkurenceschopnost	Sociální aspekty	Environmentální aspekty	Infrastruktura
Silné stránky	- pozitivní ekonomický vývoj většiny tuzemských regionů v uplynulých dvou dekadách; - nárůst prostředků na oblast výzkumu a vývoje, zvláště v některých regionech, včetně podnikových výdajů; - nízká míra nezaměstnanosti	- prodloužení střední délky života; - zlepšující se infrastruktura sociálních služeb; - zlepšující se vzdělanostní struktura obyvatel	- dlouhodobě se zlepšující kvalita životního prostředí a posilující biodiverzita	- zlepšující se parametry v oblasti ICT a digitální společnosti; - zlepšující se, byť stále nedostatečná, úroveň dopravní infrastruktury a obslužnosti (mobility)
Slabé stránky	- ztráta tempa ekonomického výkonu po roce 2019; - dlouhodobě divergenční ekonomický vývoj Ústeckého a karlovarského kraje s neblahými ekonomickými a sociálními důsledky; - celková podinvestovanost řady regionů; - ekonomicky řada regionů funguje „z podstaty“ a dostatečně si neuvědomuje potřebu významné změny; - v řadě regionů neodpovídá výše čistého disponibilního důchodu jejich výkonnosti (problém levné pracovní síly) ; - strukturální poruchy na trzích práce (nedostatek pracovních sil v řadě klíčových profesí a ohrožení existence těchto pozic)	- odliv, mnohde razantní, z řady regionů a lokalit a nízká motivace obyvatel v produktivním věku tam zůstat; - stárnutí obyvatelstva a zvyšování hodnoty indexu stáří; - zhoršující se dostupnost bydlení; - nedostatek kapacit sociálních služeb; - ohrožení poskytování zdravotní péče v důsledku nedostatku personálu	- přetrvávající zhoršená kvalita životního prostředí ve vybraných regionech; - nedostatečná připravenost na proces zelené transformace	- nedostatečně kvalitní železniční a silniční infrastruktura a míra integrace dopravní obslužnosti; - nedostatečná připravenost na proces digitální transformace, zvláště v některých regionech

	Ekonomická výkonnost a konkurenceschopnost	Sociální aspekty	Environmentální aspekty	Infrastruktura
Příležitosti	- ekonomický restart vyvolaný procesem zelené a digitální transformace při využití regionálních předpokladů (inteligentní specializace); - vytváření nových a lépe placených pracovních míst v pozicích vyžadujících vyšší kvalifikaci a kompetenci; - posílení inovačních aktivit v regionech, založených na stávajících a budoucích investicích do výzkumu a vývoje	- učinit vybrané regiony ekonomicky i sociálně atraktivnějšími a tím omezit odliv obyvatel z nich; - výrazné posílení kapacit ve službách sociálních a pečovatelských; - zvýšení dostupnost bydlení též cestou veřejných investic; - zajištění udržitelné a kvalitní zdravotní péče	- komplexní naplnění příležitostí zelené transformace s přímými regionálními dopady; - osvojení přístupu k dosažení stavu nízkoemisních regionů	- dokončení uceleného systému dopravní infrastruktury s odpovídajícím vnitroregionálním a meziregionálním propojením; - zajištění adekvátní a potřebám odpovídající mobility s preferencí multimodální veřejné dopravy; - zajištění komplexního pokrytí sítí 5G a možností pro digitalizaci ekonomických i společenských aktivit
Hrozby	- pokračování v ekonomickém útlumu z uplynulých 4 let a jeho další prohlubování; - nezajištění potřebných investic pro zdravý regionální rozvoj; - nezachycení stávajících trendů změn ekonomické struktury, generující strukturální nezaměstnanost; - neřešení problému nedostatku pracovních sil a zánik určitých klíčových pracovních pozic v průmyslu, službách či sociální a zdravotní péči	- vylidňování některých regionů bude pokračovat; - sociální služby nebudou schopny kapacitně zvládnout poptávku; - zánik zdravotních služeb v odlehlých a deprivovaných regionech	- odpor a rezistence vůči procesu zelené transformace	- dopravní infrastruktura zůstane v žalostném stavu a neumožní rozvíjet a kvalitativně zlepšovat mobilitu; - nepodaří se pokrýt celé území státu odpovídajícím signálem a propojením, umožňujícím využívat předností digitální ekonomiky a společnosti

Shrnutí závěrů provedené analýzy v rámci SWOT napovídá, že potřeba komplexní, tematicky propojené a poměrně razantní a aktivní regionální politiky je nanejvýš žádoucí. Tato potřeba by se měla zaměřovat na identifikované prioritní oblasti, disponující schopností posílit již stávající silné stránky regionální výkonnosti a přesvědčivě otupit a zmírnit stránky slabé a zamezit vzniku hrozeb.

Potřeby regionálního rozvoje v jednotlivých krajích České republiky začínají být stále specifitější a individuálněji podmíněnější; některé z regionů potřebují především dále rozvíjet a posílit své silné stránky (vedle hlavního města Prahy též Jihomoravský kraj, Středočeský kraj, Královéhradecký kraj, či Plzeňský kraj) a zajistit spíše preventivní opatření před výraznějším výskytem negativních jevů, případně se zaměřit na velmi specifické vnitroregionální problémy a témata; jiné pak potřebují uskutečnit razantní změny ve svých ekonomických, sociálních a environmentálních strukturách a zmírnit další zhoršování jejich slabých stránek (především Karlovarský

kraj a Ústecký kraj). Taktéž rozdíly v konkrétní podobě mixu jednotlivých aspektů jejich ekonomického, sociálního, environmentálního i infrastrukturního rozvoje jsou značné (některé z nich jsou sociálně velmi stabilní a z hlediska negativních společenských jevů velmi málo rizikové, s kvalitním životním prostředím i slušnou infrastrukturou, ale chybí jim silný hnací ekonomický stimul a element – například kraje Vysočina či Zlínský). Jiné regiony mají silnější ekonomickou bázi, ale též podstatně větší problémy sociálního charakteru, včetně kriminality, občanské nezodpovědnosti, výskytu drogově závislých či rozsahu exekucí.

V žádném případě pro stávající regionální rozvoj v České republice a jeho podpůrnou politiku neplatí zásada one-size-fits-all, ale na míru a potřeby regionů vytvořená a v praxi naplněná strategie.

*Petr Zahradník
Ekonomické a strategické analýzy*

EU dotace a financování

Firma PD PLAST úspěšně realizovala již pět projektů podpořených dotacemi, jejichž cílem byly úspory energie a digitalizace výroby. Díky tomu snížila spotřebu energie i emise CO₂. I přes energetickou krizi se jí díky předchozím projektům daří růst a zvyšovat produkci pro automobilový průmysl.

DOTACE PRO ROZVOJ „UDRŽITELNÉHO“ PODNIKÁNÍ V PRAXI

Mnozí podnikatelé si dnes stále více uvědomují, že pokud se chtějí v podnikání udržet, nestačí jen generovat zisk, je také třeba se řídit i zásadami, které sice mohou momentální zisk snižovat, avšak z dlouhodobého hlediska podnik naopak pomohou nejen udržet, ale také jej posunout kupředu. Jednou z takových společností je i uherskobrodský PD PLAST, který, ve spolupráci s poradenskou společností Erste Grantika Advisory, a. s., dotačně podpořil již 5 svých rozvojových projektů a všechny úspěšně. Šestá, zatím poslední žádost o dotaci (cca 5 mil. Kč) byla podána 23. srpna 2023 a je tudíž stále v hodnocení. Věříme však, že si PD PLAST, spol. s r.o. udrží svou 100% úspěšnost a projekt bude schválen.

Tři projekty podané v programovém období 2013 – 2020 jsou již zrealizovány a proplaceny, PD PLAST tak získal dotaci více než 7,5 mil. Kč. Dva z realizovaných projektů, zaměřené na náhradu energeticky neúsporných výrobních technologií, přinesli roční úsporu přesahující 253 MWh elektrické energie a 261 t emisí CO₂, tj. zhruba 44 % původní spotřeby. Poslední z projektů byl zaměřen na digitalizaci společnosti.

V energeticky úsporném trendu pak společnost PD PLAST pokračuje i v novém programovacím období, kdy se zapojila do první výzvy Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK) zaměřené na úspory energie hned třemi projekty, z nichž dvěma již byla „přiklepnuta“ souhrnná dotace bezmála 9 mil. Kč.

Všechny tři projekty jsou opět zaměřeny na náhradu energeticky úsporných zařízení a po jejich realizaci by společnost PD PLAST měla ročně ušetřit dalších 350 MWh elektrické energie a snížit tak roční emise CO₂ o více, než 300 t, úspora tedy dosáhla 43,75 % z původní spotřeby/emisí.

Společnost PD PLAST, spol. s r.o. je renomovanou českou společností, která svým zákazníkům nabízí komplexní služby od návrhu řešení přes zajištění vstřikovací formy, přípravu výroby a její realizaci včetně montáže až po skladování a logistiku hotových plastových produktů ke klientům.

Společnost pod původním názvem KASTEK komponenty byla založena v roce 1999 a její výroba byla zpočátku zaměřena na produkty do spotřebitelské sítě. Jednalo se zejména obuvnické komponenty a postupně se přidaly dodávky vstřikovaných dílů do stavebnictví, zbrojního průmyslu a hlavně do průmyslu automobilového a elektrotechnického. Dnes je společnost PD PLAST, spol. s r.o. schopna plnit i ty nejnáročnější požadavky zákazníků.

V současnosti se společnost orientuje na automotive, konkrétně výrobu zejména interiérových plastových výlisků pro výrobce automobilů (vyber si) nejen v ČR, ale i v zahraničí.

Jak již bylo řečeno, kromě energeticky úsporných projektů se v žádostech o dotaci zaměřil PD PLAST i na digitalizaci.

Cílem projektu bylo podpořit konkurenceschopnost společnosti využitím trendů v oblasti digitalizace zejména výrobního procesu, procesu prodeje a automatizace výroby.

Digitalizace se zaměřila mj. i na pokročilé nevýrobní technologie. Kromě systému pro řízení produktivity výroby tak bylo součástí projektu i posílení SW vývojových nástrojů pro lepší konstrukci plastových produktů, které jsou či budou využívány v připravovaných nových automobilech.

Cílem projektu byla mj. i maximální vizualizace, aby management společnosti měl detailní a on-line přehled nejen o produktivitě ve výrobě, stavu plnění zakázek, ale i o pracovní agendě zaměstnanců, fakturaci a získával tak podklady pro strategické směřování společnosti. Digitalizace přinesla změnu v celém výrobním procesu a výrazně tak podpořila konkurenceschopnost společnosti PD PLAST.

Součástí projektu bylo rovněž pořízení serverů, počítačové sítě a uživatelských stanic pořizovaných s cílem umožnit další rozvoj společnosti s v kontextu náročných očekávání zákazníků.

„Jsme neskutečně vděční za práci, kterou Grantika odvedla. Firmu jsme pořídili v roce 2019 a zdaleka jsme nezačínali jako velká firma etablovaná v automobilovém průmyslu se stabilním výrobním programem, ale začínali jsme jako společnost, která se v krátkém čase, i přes globální problémy, jako byly COVID, válka na Ukrajině, energetická krize či problémy s nedostatkem čipů v automobilovém průmyslu dokázala během 4 let rozrůst z jednoho na dva výrobní závody, z 15 na 150 zaměstnanců a ze 6 vstřikovacích strojů na dnes již 25. Během tohoto růstu při nás Grantika neskutečně stála,“ svěřuje se Petr Sklenář, ředitel PD PLAST, a dodává: *„Realizace projektů v oblasti Úspory energií nám umožnila přečkat velmi složité období na trhu s energiemi, kdy bez realizace těchto projektů bychom se stali nekonkurenceschopnými a jako nová firma na trhu bychom neuspěli. Projekt Digitalizace nám umožnil sledovat výrobu v reálném čase a reagovat na všechny výkyvy s cílem maximalizovat produktivitu ve výrobě. Díky těmto realizovaným projektům jsme dokázali i jako nová firma na trhu přečkat veškeré krize a navzdory nim jsme se dokázali neskutečně růst. Jsme velmi hrdí, že naše díly dnes směřují k renomovaným společnostem, jako koncern Volkswagen, Mercedes-Benz, BMW, ale i Lamborghini či Aston Martin a k dalším.“*

Erste Grantika Advisory, a.s.

Statistické okénko

Vybrané statistiky klíčových ukazatelů týkající se Zelené dohody pro Evropu. Emise skleníkových plynů, investice do VaV, Spotřeba primární energie, pokrytí vysokorychlostním internetem, podíl aut s nulovými emisemi na prodejích a produkce komunálního odpadu na obyvatele. Zdrojem dat je Eurostat. Pro více informací navštivte následující [odkaz](#).

Klíčové ekonomické ukazatele

	Emise skleníkových plynů (1990=100))				Investice do VaV (% HDP)				Spotřeba primární energie (TOE/obyv.)			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019
Belgie	83,6	83,0	75,7	78,9	2,86	3,16	3,35	3,22	4,07	4,21	3,80	4,21
Německo	66,9	62,9	57,6	60,2	3,11	3,17	3,13	3,13	3,52	3,43	3,15	3,21
Estonsko	61,3	43,3	38,1	42,6	1,41	1,63	1,75	1,75	4,24	3,52	3,24	3,34
Irsko	116,9	113,4	107,3	112,8	1,17	1,23	1,23	1,06	3,01	2,98	2,70	2,75
Řecko	88,1	81,3	68,5	71,5	1,21	1,28	1,51	1,45	2,11	2,08	1,80	1,92
Španělsko	116,5	109,7	90,7	97,7	1,24	1,25	1,41	1,43	2,66	2,56	2,22	2,37
Francie	82,7	81,4	71,4	76,5	2,20	2,19	2,30	2,21	3,55	3,49	3,08	3,31
Itálie	76,7	75,2	68,2	75,7	1,42	1,46	1,51	1,48	2,44	2,44	2,23	2,46
Kypr	154,9	155,9	138,4	145,7	0,61	0,71	0,84	0,87	2,93	2,88	2,47	2,57
Lotyšsko	80,2	67,2	82,6	96,2	0,64	0,64	0,69	0,69	2,43	2,38	2,24	2,37
Litva	34,4	34,2	31,8	33,3	0,94	0,99	1,14	1,11	2,27	2,25	2,23	2,37
Lucembursko	92,7	92,8	77,9	81,2	1,17	1,18	1,09	1,02	7,34	7,26	6,25	6,55
Malta	89,2	94,7	82,2	84,6	0,58	0,56	0,65	0,64	1,69	1,73	1,44	1,48
Nizozemsko	87,2	84,6	75,2	76,8	2,14	2,18	2,31	2,25	3,74	3,67	3,35	3,47
Rakousko	127,5	125,6	103,0	100,9	3,09	3,13	3,20	3,19	3,60	3,63	3,35	3,52
Portugalsko	100,5	94,0	80,6	77,0	1,35	1,40	1,61	1,68	2,20	2,15	1,89	1,88
Slovinsko	130,3	96,4	89,0	90,1	1,95	2,04	2,14	2,14	3,21	3,12	2,93	3,00
Slovensko	58,5	53,7	45,8	52,2	0,84	0,82	0,90	0,93	2,90	2,93	2,78	2,99
Finsko	121,8	104,7	85,2	105,8	2,76	2,80	2,91	2,99	5,95	5,81	5,41	5,68
Bulharsko	55,9	54,4	46,8	54,4	0,75	0,83	0,85	0,77	2,61	2,61	2,48	2,70
Česko	68,5	69,1	65,0	66,3	1,90	1,93	1,99	2,00	3,81	3,72	3,51	3,77
Dánsko	69,9	64,2	58,5	59,3	2,97	2,93	2,96	2,81	3,00	2,89	2,64	2,77
Chorvatsko	76,7	76,7	71,8	73,9	0,95	1,08	1,24	1,24	2,00	2,02	1,92	2,09
Maďarsko	66,3	65,4	61,0	62,3	1,51	1,47	1,59	1,65	2,50	2,51	2,45	2,57
Polsko	84,1	83,2	79,3	85,5	1,21	1,32	1,39	1,44	2,74	2,64	2,56	2,75
Rumunsko	31,2	29,7	26,9	29,0	0,50	0,48	0,47	0,47	1,67	1,66	1,61	1,73
Švédsko	72,3	56,7	22,1	26,8	3,32	3,39	3,49	3,35	4,64	4,45	3,99	4,21
EU	76,9	73,8	66,2	70,3	2,19	2,22	2,30	2,26	3,08	3,03	2,76	2,93

	Vysokorychlostní internet (pokrytí v %)				Aut s 0 emisemi na prodejích (%)				Produkce komun. odpadu (kg/ob.)			
	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2021
Belgie	1,4	66,5	67,5	68,9	0,3	0,7	2,5	7,0	409	416	729	755
Německo	8,5	32,7	55,9	74,9	0,7	1,0	1,7	6,4	606	609	641	620
Estonsko	54,2	57,4	70,9	73,4	0,1	0,4	0,3	1,9	405	369	383	395
Irsko	12,9	35,4	83,3	88,7	0,5	1,0	3,1	4,5	598	625	644	n/a
Řecko	0,4	7,1	10,2	19,8	0,0	0,1	0,2	0,8	515	524	n/a	n/a
Španělsko	77,4	89,0	91,7	93,8	0,3	0,5	0,8	2,1	475	472	464	472
Francie	37,8	43,8	52,6	63,4	1,2	1,4	1,9	6,7	557	555	538	565
Itálie	23,9	30,0	33,7	44,2	0,1	0,3	0,6	2,3	499	503	487	495
Kypr	0,5	10,1	26,2	41,4	0,3	0,3	0,6	0,4	646	648	609	633
Lotyšsko	87,8	88,1	88,1	90,7	0,4	0,8	0,6	2,1	407	439	478	461
Litva	60,6	61,0	67,1	78,2	0,2	0,4	0,4	1,1	464	472	483	480
Lucembursko	63,4	92,0	95,1	95,9	0,7	0,9	1,8	5,5	803	791	790	793
Malta	31,6	100,0	100,0	100,0	0,4	1,4	2,3	1,2	672	697	643	611
Nizozemsko	32,2	88,6	89,8	90,6	1,9	5,4	13,8	20,2	511	508	533	515
Rakousko	13,0	13,8	39,3	45,4	1,5	2,0	2,8	6,2	579	588	834	835
Portugalsko	70,2	83,0	86,6	90,5	0,8	2,0	3,1	5,2	507	513	513	513
Slovinsko	61,1	63,8	65,6	72,4	0,5	0,6	0,8	3,1	486	504	487	511
Slovensko	42,9	45,5	50,2	66,7	0,2	0,3	0,2	1,1	414	421	478	497
Finsko	31,4	61,8	66,7	68,0	0,4	0,6	1,7	4,3	551	566	609	630
Bulharsko	54,2	65,2	75,2	84,7	0,5	0,7	1,6	3,3	407	442	408	445
Česko	28,3	29,3	33,3	52,5	0,2	0,4	0,5	1,2	494	500	543	570
Dánsko	64,4	93,0	93,8	94,9	0,1	0,3	0,3	1,6	814	844	814	769
Chorvatsko	23,4	43,2	46,5	51,7	0,0	0,2	0,4	1,5	432	445	418	447
Maďarsko	35,9	42,6	48,6	78,6	0,6	0,9	1,2	2,2	381	387	403	416
Polsko	29,1	60,3	64,6	70,0	0,1	0,1	0,3	0,8	329	336	346	362
Rumunsko	62,7	68,1	75,9	87,1	0,2	0,4	1,0	2,2	272	280	290	302
Švédsko	72,2	77,1	80,5	82,5	1,1	2,0	4,4	9,3	434	449	431	418
EU	33,3	50,1	59,8	70,2	0,7	1,0	1,9	5,3	500	504	521	527